AGABOS RÝSUJE CESTU

Původ materiálu
Matějka Dan, upravila Lenka Ridzoňová
Pořadí v lekci
29

1. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ DO PŘÍBĚHU:

Pro **předškolní** děti:

Co je to loučení? Co říkáme, když odcházíme z domova? Odjíždí někdy na delší dobu jeden z vašich rodičů?

Pro **mladší** děti:

Stalo se vám (nebo si to představte), že někdo z vašich známých či blízkých lidí na nějaký čas odjel třeba pracovně nebo na dovolenou či byl v nemocnici? Jak jste se s ním loučili? Bylo to pro vás lehké? Řekli jste mu něco nebo dali s sebou?

Pro **starší** děti:

Jak se loučíte s blízkými lidmi? Máte nějaký rituál, slova, nebo se loučení plánovaně vyhýbáte?

Je loučení snadná záležitost? Dokážete si představit, jak by vypadalo, kdybyste věděli, že už dotyčného člověka nespatříte?

Pro **Theofila**:

„Opravdu bylo nutné, aby Pavel pokračoval ve své cestě dál, když věděl, co ho čeká?“ Tak s takovouto otázkou může přijít Theofil za Lukášem a argumentovat třeba tím, že kdyby v ní nepokračoval, pak mohl dál zvěstovat mezi lidmi evangelium a navštěvované posilovat v jejich víře.

2. POZNÁMKY K TEXTU A JEHO KATECHETICKÉMU VYUŽITÍ

- Místy nám text může připomínat nějaký lodní deník dobře znalých mořeplavců. Vzápětí nám naši domněnku vyvrátí zmínky o četných zastaveních ve městech a pobytech u lidí. Cílem těchto zastavení nejsou obchodní jednání, politická grémia či zdvořilostní návštěvy. Jde tu o intenzivní setkání se souvěrci, s bratřími a sestrami. Cílem popisovaných cest je svědčit o víře a vyřizovat poselství o blízkosti Mesiáše. Proto se Pavel při svém návratu setkává a zastavuje u starých známých, které v tomto učení „vyučil“, a teď je chce povzbudit ve víře. Vypravěč tato setkání hezky opisuje když říká, že **zůstávali s učedníky** (v. 4, 7).

- prorok **Agabos** přišel Pavlovi „naproti“ z Jeruzaléma, aby mu sdělil něco životně důležitého. (A že se Agabos ve svých předpovědích nemýlí!; viz 11,28). Své proroctví mu dokládá obrazně. Pavlův opasek v jeho rukou upomíná na Jana Křtitele, kterého nakonec nechal stít Herodes (Mt 14,1n) – nebo na proroka Eliáše, kterého pronásledoval Achab s Jezábel (1Kr 19,2n). Pavlova cesta má s těmi dvěma cosi společného. Na Pavlovi teď je, jak se postaví k ohlašovanému utrpení. Už jedno varování před rýsujícím se nebezpečím je ve verši 4. Pavel slyšel a nereagoval. Zareaguje teď – a jak? Bude si hledět zachránit vlastní kůži, nebo se zachová jinak?

- K rozpoznání, že ho čeká utrpení, nebylo však zapotřebí nějakého „věšteckého“ nadání. Z mnoha zkušeností vyplývalo, jaké nebezpečí Pavla **v Jeruzalémě** čeká. A on sám o tom věděl (20, 22a).

- **Děj se vůle Páně**. Slova, se kterými učedníci utichají ve svém smutku a pláči. Neznamenají však rezignaci. Pavlovi přátelé – ti, kteří s ním zůstávali – přijímají Pavlovu cestu jako správnou součást apoštolského zvěstování. Duch svatý otevřel ústa ke svědectví pravdě a veliké svobodě. A v té svobodě pak porozuměli, že je v pořádku, když kvůli Kristu přijde nepřátelství, potíže, utrpení či šikana. Vždyť to, co u něj přijali, za to všechno stojí. Neprocházejí různými potížemi, konflikty nebo utrpením prostě proto, že to je Boží řízení – ale protože vědí, že to stojí za to. A s touto velikou svobodou přijal i Pavel riziko blížícího se pronásledování.

3. FORMULACE TÉMATU

Nechat se vést Duchem svatým i tam, kde to lidsky nevypadá dobře. Buď vůle tvá.

Důraz na společnou modlitbu, zde zvl. před něčím těžkým, před odjezdem do nejistoty.

4. VYKLADAČSKÁ A KATECHETICKÁ ÚSKALÍ

- V textu opět nalézáme mnoho slz, bolesti, útrap a zármutku. Nejsou však u Pavla výlevem jeho osobního stýskání či snahy o probuzení soucitu u druhých. Pavel si stojí na svém, protože

sám věří, že vírou v Krista v životě víc získal. A proto podstoupit všechna utrpení či dokonce „ztratit život pro Krista“ znamená přijetí všeho, co s následováním jeho cesty přichází.

- Pavel se setkává s Filipem, Agabem, Filipovými dcerami; podle textu prorocky obdarovanými sestrami a bratřími. A ti mu symbolickými činy předávají zprávu o tom, co ho čeká i o jeho následném utrpení. Pavel však o nebezpečí ví (20, 22a). Nejde tu o věštbu (podobně jako si Ježíš od Cesareje Filipovy třikrát „nepředpovídá budoucnost“), prorocký smysl v onom názorném předvedení je ve zvěsti, jaké důsledky se dají s jistotou očekávat pro věrnost Pánu.

5. OSNOVY VYPRÁVĚNÍ

a) osnova vyprávění pro **předškolní** děti:

I. Motivace – hovor o cestování a loučení; výroba lodičky a cestování po mapě

II.a) Zastavení v Týru

b) Bohoslužby a společná modlitba před odjezdem

III.a) Cesarea

b) prorok Agabos

c) Pavlova odpověď

a) poznámky a osnova pro **mladší** věk:

Z motivačního uvedení lze snadno přejít k vyprávění (a navázat i na předcházející vyprávění o loučení v Milétu) o nesnadném Pavlově loučení s lidmi na své cestě do Jeruzaléma.

I. Motivace

II. Pavel je zase na lodi a

III. zastavuje se u bratří a sester; ti ho varují před cestou do Jeruzaléma

IV. Pokračování v plavbě

V. Prorok Agabos Pavlovi ukazuje, co ho čeká

VI. Pavel pokračuje ve své cestě a všichni přijímají jeho rozhodnutí

b) poznámky a osnova pro **starší** věk:

Motivace je obdobná té pro mladší děti; navíc se dotýká „posledního“ loučení, kdy lze navázat na to, že Pavel už věděl, co ho v Jeruzalémě čeká.

I. Motivace

II. Pavlova třetí misijní cesta se blíží ke konci

III. Zastavení u bratří a sester; varování před cestou do Jeruzaléma

IV. Pokračování v plavbě směrem Sýrie

V. Prorok Agabos rýsuje cestu do Jeruzaléma

VI. Pavel hodlá pokračovat v započaté cestě a mnohé podstoupit

VII. Všichni přijímají jeho rozhodnutí a on se vydává na svou pouť

6. METODICKÉ POKYNY K PRACOVNÍMU LISTU ZDEŇKA ŠORMA - hotovo, zařazuje SR

Cestu můžete děti nechat hledat až po vyprávění, kdy budou vědět, proč má Agabos svázané ruce a co to znamená. Můžete je ale nechat hledat i předem a vyprávěním jim potom osvětlit význam obrázku.

7. LITURGICKÝ RÁMEC (vstup, písně)

Já však, Hospodine, důvěřuji tobě, pravím: Ty jsi můj Bůh, moje budoucnost je ve tvých rukou. (Žalm 31,15-16a)

Písně: viz odkaz na píseň

8. VYPRÁVĚNÍ A NÁPADY PRO PŘEDŠKOLNÍ VĚK

vyrobit s dětmi papírové lodičky (nebo jen jednu) a „plout“ s ní po mapě místy, kudy Pavel přijel až do Ptolemaidy, odtud do Cesareje šel asi pěšky

Pavel hodně cestoval. *Vzpomenete si na nějaká místa, kde byl? Co cestou dělal?*

Cestou se zastavoval a kázal o Ježíši. V některých městech mnoho lidí uvěřilo a vznikly zde křesťanské sbory. Na některá místa se Pavel znovu vrátil (*Ukázat na mapě, že jeho cesty někde vedou na stejné místo víckrát)* Z jeho další návštěvy měli lidé vždycky radost.

Teď Pavel cestuje z Milétu na pobřeží Malé Asie po moři kolem ostrovů směrem k Palestině. Dostal se do Týru, kde už je křesťanský sbor, zůstal tady týden. Pavel míří dál do Jeruzaléma a křesťané tuší, že mu tam hrozí nebezpečí.

Pavle, nejezdi tam, přemlouvají ho. Ale Pavel se nedá přesvědčit.

Před odjezdem ho doprovodí na pobřeží a konají se bohoslužby, pro děti i dospělé, vlastně rodinné bohoslužby.

Loučí se společnou modlitbou. I když Pavlovi hrozí nebezpečí, jim je to líto, mají o něj strach, zbývá jim velká pomoc. Modlitba. Společně prosí, aby Pán Bůh byl s Pavlem. Aby mu pomáhal, i když to bude těžké a nebezpečné.

Přes Ptolemaidu se pak Pavel dostane do Cesareje. Ubytuje se u kazatele Filipa. Sem za ním přijde prorok Agabos. Je to zvláštní setkání.

Pavle, půjč mi svůj opasek.

Agabos si opaskem sváže svoje nohy a ruce. Pavel ani ostatní křesťané nevědí, co to má znamenat.

Pavle, tohle tě čeká v Jeruzalémě. Židé v Jeruzalémě nemají rádi křesťany, takhle tě svážou a předají pohanům, aby se tě zbavili, aby už se křesťanství dál nešířilo.

Když to křesťané viděli, začali Pavla přemlouvat, aby do Jeruzaléma nechodil.

Pavel se ale přesvědčit nenechal. Pochopil, že je správné jít do Jeruzaléma. Ještě se setká s jeruzalémskými křesťany, chce tam být na svatodušní svátky.

Je mu líto, že o něj mají křesťané v Cesareji strach, je mu líto, že je možná už nikdy nevidí. Možná se sám taky bojí. Ale je ochoten pro Ježíše i zemřít. Proto se nebojí dělat, to co je správné.

Přesvědčí je, že se mají spolehnout na Pána Boha.

Společně pak mohou říct modlitbu: Děj se vůle Páně.

Říkáme taky někdy takovou modlitbu? (Modlitba Páně)

Modlitba: Pane Bože, děkujme Ti, že jsi s námi, když se bojíme o sebe nebo o naše blízké. Amen.

Hra:

* svázané ruce a nohy – zkusit tak něco dokázat...

* cesty apoštola Pavla

9. VYPRÁVĚNÍ PRO STŘEDNÍ ŠKOLNÍ VĚK

I. MOTIVACE

Už jste někdy cestovali někam hodně daleko? Dělali jste po cestě zastávky? Nebo jste někoho po cestě navštívili, abyste si u něj odpočinuli?

II. NÁVŠTĚVY PO SBORECH

Pavel se rozloučil v Milétu s místním sborem i s efezskými staršími, kteří se tam s ním přišli pozdravit, a nastoupil na loď. Ta s Pavlem na palubě prokličkovala mezi ostrovy při Malé Asii a po krátkých zastávkách v přístavech na ostrovech Kós a Rodos doplula až do Patary. Odtud se Pavel na palubě jiné lodi vydal dlouhou plavbou kolem ostrova Kypr až do Týru. To už bylo skoro v Palestině.

Možná si říkáte, jak to Pavel snášel, být tak dlouho na cestě a navštívit tolik cizích měst. Pro Pavla však ta města nebyla tak cizí, protože v nich potkával křesťany. Třeba jich tam nenašel mnoho, třeba jen malý sboreček. Věděl však, že se na ně může obrátit, pozdravit je, přijmout jejich pohostinství. Tak to bylo také v Týru. Pavel se tam zastavil na celých sedm dní, aby si odpočinul na cestě, kterou ho vedl Duch svatý do Jeruzaléma.

Není to fajn, nalézat takhle po světě skupinky bratří a sester? Sice jsme je možná dosud nikdy neviděli, ale můžeme je navštívit s důvěrou, že nás s nimi pojí jméno Pána Ježíše Krista. Byli jste někdy na návštěvě v nějakém cizím sboru nebo dokonce u křesťanů v nějaké cizí zemi?

III. VNUKNUTÍ DUCHA

Pavel tedy v Týru vyhledal místní křesťany. Milé setkání. Povídal jim o své cestě do Jeruzaléma. Ale když to Týrští slyšeli, odrazovali ho od té cesty. Prosili ho, aby do Jeruzaléma nejezdil.

Evangelista Lukáš píše, že ho takhle prosili z vnuknutí Ducha, který jim dal poznat, co Pavla v Jeruzalémě čeká. Proč se má apoštol vydávat do takového nebezpečí?

Týrští měli Pavla rádi. Věděli, že mu v Jeruzalémě hrozí velké nebezpečí. Láska k Pavlovi jim proto radila, aby Pavla od jeho cesty zadrželi. Nechtěli, aby se mu stalo něco zlého.

Pavel však na jejich naléhání nedal. Byl veden láskou k Pánu Ježíši i ke všem, kterým ho zvěstoval, i k těm, kterým o něm ještě říci chtěl. Tahle láska mu bránila zapřít své misijní poslání a schovat se před nebezpečím do nějakého klidného, odlehlého městečka. Tato láska ho naopak táhla přímo do centra dění. Do Jeruzaléma ho vedl Duch svatý. Prosbu týrských bratří a sester tedy uposlechnout nemohl.

Před rozloučením Týrští vyprovázeli Pavla až k břehu, kde stála jeho loď. Tam všichni poklekli a společně se pomodlili. I když by Pavlovi přáli nějaký méně nebezpečný cíl cesty, než byl Jeruzalém, nehádali se s ním. Boží láska lidi nerozděluje, ale spojuje. Nejsprávnější odpovědí na tuhle Boží sjednocující lásku je právě naše společná modlitba.

IV. PROROCTVÍ

Pavel pokračoval ještě kus cesty lodí, pak další kousek pěšky, až dorazil do Cesareje. Tam navštívil Filipa. Filip byl jedním ze sedmi jáhnů, kteří byli v Jeruzalémě dříve zvoleni, aby se starali především o řecké členy sboru. Pak ovšem přišlo pronásledování, jeden z jáhnů, Štěpán, byl ukamenován a ostatní se rozhodli nezůstat s radostnou zvěstí schováni v Jeruzalémě, ale vydali se kázat o Ježíšovi do jiných měst. Takhle se Filip po všelikém cestování usadil v Cesareji a bydlel tam se svými čtyřmi dcerami. O těch se píše, že měly dar prorockého Ducha.

Filip tedy dobře věděl, jak to mají v Jeruzalémě těžké zvláště ti křesťané, kteří se hlásí k Řekům. A právě takový byl i Pavel: považoval zvěstování evangelia nejen Židům, ale i Řekům a ostatním národům za svůj životní úkol.

Když byl Pavel u Filipa, přišel z Judska do Cesareje prorok Agabos. Vzal Pavlův opasek, svázal si jím nohy i ruce a řekl: „Toto praví Duch svatý: Muže, kterému patří tento opasek, Židé v Jeruzalémě takto svážou a vydají pohanům.“ To, co všichni tušili, teď Agabos předvedl tak názorně, že už se nemohli utěšovat žádnou falešnou nadějí, že se Pavlovi přece jen podaří přestát návštěvu Jeruzaléma bez újmy.

Skrze Agaba promluvil Duch svatý. Znovu dal Pavlovi poznat, jak je situace vážná, jaké jsou důsledky rozhodnutí vydat se do Jeruzaléma. Kde působí Duch svatý, tam lidé přemýšlejí o cílech svých cest a o smyslu svých životů. Duch svatý nám nepředepisuje, co musíme a co nesmíme. Naopak nás k pravému rozhodnutí pro následování Krista osvobozuje. V našem rozhodování nás pak má vést Boží láska k nám i všem lidem kolem nás.

V. DĚJ SE VŮLE PÁNĚ

Pavla Boží láska vede. Ani pláč bratří a sester v Cesareji ho neodradí od rozhodnutí jít do Jeruzaléma. Ví, že si bratři a sestry dělají starosti, když se vydává v nebezpečí. Ví, že jim to bude líto, pokud se mu něco zlého stane. Služba Kristu je však přednější. Tak to tehdy v Cesareji řekl: „Jsem připraven nejen se nechat spoutat, ale i zemřít v Jeruzalémě pro jméno Pána Ježíše. Proč pláčete a působíte mi tím větší bolest?“ Cesarejští pochopili, že důležitější než jejich lítost nad hrozící ztrátou bratra Pavla je dílo lásky, které skrze něj Bůh chce ještě vykonat. Pochopili, že nemají chtít Pavla sobecky pro sebe a pro své záměry, ale že ho mají nechat jít vykonat, co Pán Pavlovi svěřil. Spolehli se, že Pán Pavla neopustí a že jeho dílo v Jeruzalémě nebo kdekoli jinde bude požehnané. To pak také společně vyznali přáním: „Děj se vůle Páně.“ Připomíná vám ta větička nějakou modlitbu, kterou se i my modlíme?

Pavel nešel slepě na porážku. Nechtěl ze sebe dělat hrdinu a mučedníka jenom proto, aby ostatním ukázal, co je všechno připraven pro Ježíše udělat. Šel prostě tam, kde cítil, že je ho třeba. Takhle se někdy musíme rozhodovat i my, kam se vydáme. Vydat se na pomoc slabšímu, třeba na pomoc tomu, komu se ostatní vysmívají nebo koho neberou mezi sebe, může být nebezpečné. Můžeme totiž také dostat nějakou tu ránu nebo se sami stát terčem posměšků. Ale stojí to za to. Ne kvůli tomu, abychom se cítili jako hrdinové, ale kvůli tomu druhému, kterému pomáháme. A kvůli Pánu Ježíši, který ho má rád stejně jako nás.

Když Cesarejští viděli, že Pavla od jeho cesty neodradí, rozloučili se s ním. Někteří z nich ho do Jeruzaléma doprovodili, aby mu byli ku pomoci. Nechtěli ho v jeho rozhodnutí pro Krista nechat samotného.

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti za všechny tvé věrné služebníky, díky kterým se radostná zvěst o Ježíši dostala až k nám. Prosíme, pomáhej nám vidět, kde je nás potřeba, a dodávej nám odvahu se tam opravdu vypravit. Amen.

10. NÁMĚTY K ROZHOVORU, DRAMATICKÁ ZPRACOVÁNÍ, HRY:

- Co by se stalo, kdyby se Pavel dle doporučení svých přátel do Jeruzaléma nevydal? Změnilo by se něco? Co by to znamenalo pro nás?

- Opět se dají velmi dobře při vyprávění používat mapy a sledovat na nich jednotlivá Pavlova zastavení.

- Agabovo „divadýlko“ vybízí k dramatizaci; buď po skončení vyprávění anebo během. Při něm se nabízí děj před Pavlovou reakcí stopnout a nechat ho dětmi přehrát podle toho, jak si představují, že Pavel zareagoval.

- Můžete si se staršími dětmi zabrouzdat mezi proroky a bavit se o tom, jaká proroctví přinášeli, jak byla přijímána a jak oni sami nakonec dopadli.

- „Motiv cesty a co si na ni s sebou vzít“ nalezneme ve slovní hře (Až pojedu do Afriky, vezmu si s sebou…); jeden vykopává slovem, druhý zopakuje slovo a připojí další, třetí zopakuje všechna slova v po sobě jdoucím pořadí a vymyslí jiné. Hra končí v momentě, kdy se nedá dohromady celý seznam věcí ve správném pořadí. Hru můžete pro starší děti ztížit tím, že vymezíte okruh slov tak, aby se týkaly pouze dnešního vyprávění.

- Připomíná vám varování Pavlových přátel někoho?Ten také varoval před nebezpečnou cestou? (učedník Petr varoval Ježíše před cestou do Jeruzaléma, Mt 16, 21-23) Jak tam to dopadlo?

- hra: Co člověk dokáže se svázanýma rukama a nohama? (někam se přesunout, napít se, něco si přečíst nebo napsat…)

- hra: Cesty apoštola Pavla:

děti si rozdělí jména míst podle toho, kde už Pavel byl: Korint, Efez, Antiochea, Tarsus, Jeruzalém…

Sedí se na židlích, 1 židle chybí, ten, kdo nemá židli, stojí uprostřed a říká, mezi kterými městy bude Pavel cestovat. Děti se jmény těch měst si musí vyměnit místa, ten uprostřed se snaží sednout si na uvolněnou židli.

POMŮCKY:

- mapy misijních cest apoštola Pavla (viz T. Dowley: Školní biblický atlas, mapa 26)

- obrázky způsobů cestování ve starověku;

- prac.list č. 8, kde děti malovaly: Co kdo v kostele dělá (pro ilustraci různosti obdarování lidí vytvářejících společenství sboru; tak jak se s nimi i Pavel v tomto příběhu setkává)

11. A JEŠTĚ SE OHLÉDNĚTE...

Je pro mne úloha srozumitelná? Přijatelná? Opravdu je veden Pavel Duchem svatým do Jeruzaléma? (setkala jsem se někdy s tím, že je někdo přesvědčen, že ho někam posílá Duch svatý?)

Není téma odchodu, odjezdu, loučení s blízkými pro některé z dětí bolestivým tématem? Budu na to umět reagovat? Možná je v takové situaci lepší zdůraznit něco jiného než Pavlův odchod do nejistoty, třeba právě význam společné modlitby jako odevzdání člověka do Boží ochrany.

Odkaz na pracovní list

29 Agabos rýsuje cestu

Odkaz na píseň

Tvá svoboda, tvá svoboda nade mnou

Bojujte, bojujte dál, pohleďte jen, v dálce svítá

Kdo na kolenou klečí, vídá dál

Přemýšlej, děkuj a služ (SV273)

Ježíši, Pane můj (BTS39)

Mocný Bože, při Kristovu zachovej nás spásy slovu

Chválu, dík všichni vzdejme Pánu, on je cestou

Posila na cestu (SV135)

Kdo chce dál (SV146)

Moudrost mi, Pane, dávej

Blues čekajícího vlaku (SV329)

To já, ó Pane můj, půjdu, když mne posíláš

Tou cestou dál (SV340)

Vše dobré, co máme (BTS19)

Cílová skupina

Školní

Katechetické cykly

Pozvání na cestu - Skutky

Biblický odkaz (kat)

Skutky 21,1–15